

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

2 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 2 marca 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank w Wiedniu Oddziału w Polsce
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 21 lutego 2022 r., VI ACa 1064/20,
w sprawie z powództwa R.P. i A.P.
przeciwko Bank w Wiedniu Oddziałowi w Polsce
o ustalenie i zapłatę,

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. kosztami postępowania kasacyjnego obciąża pozwany bank,
pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi
sądowemu.**

Marta Romańska

Karol Weitz

Roman Trzaskowski

UZASADNIENIE

Powodowie R.P. i A.P. pozwem z 20 kwietnia 2018 r. skierowanym przeciwko Bank 1Spółce Akcyjnej w W., w którego miejsce w toku postępowania wstąpił następca prawny Bank w Wiedniu zmienionym pismem procesowym z 4 marca 2019 r. wnieśli o ustalenie, że łącząca ich z pozwanym bankiem umowa o kredyt hipoteczny z 21 kwietnia 1008 r. jest nieważna, oraz o zasądzenie solidarnie (ewentualnie łącznie) na ich rzecz od pozwanego banku kwot 54 150,03 zł i 31 031,51 CHF jako zwrotu świadczeń nienależnych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty, a także ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia żądania ustalenia nieważności umowy o ustalenie, że określone postanowienia Regulaminu załączonego do umowy są bezskuteczne wobec powodów.

Wyrokiem z 21 października 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił nieważność umowy kredytowej i oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd ustalił, że 21 kwietnia 2008 r. Bank1 S.A. Oddział w Polsce (poprzednik prawny pozwanego banku) oraz powodowie jako kredytobiorcy zawarli umowę o kredyt hipoteczny („Umowa”) na mocy której bank udzielił powodom kredytu na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym przy ul. [...] w B., modernizację tego lokalu i koszty dodatkowe. Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji powodów kwotę 258 048 zł, przy czym kredyt był indeksowany do waluty obcej tj. CHF, a okres kredytowania ustalono na 360 miesięcy. Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej. Do Umowy zastosowanie miał Regulamin kredytu hipotecznego ustalony przez bank. Według jego postanowień wypłata i spłata kredytu odbywała się w złotych na podstawie kursu CHF do PLN zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w banku. Umowa zawarta została na podstawie wzorca umownego stosowanego przez bank. Jej postanowienia dotyczące mechanizmu indeksacji nie były indywidualnie uzgodnione z powodami. 26 września 2011 r. bank i powodowie podpisali Aneks nr [...] do Umowy, ustalający spłatę kredytu w CHF.

Powodowie łącznie wykorzystali 258 048 zł z kwoty kredytu. Do chwili zawarcia Aneksu powodowie spłacali kredyt w PLN i wpłacili z tego tytułu łącznie 56 161,41 zł (w tym prowizję banku 2 064,38 zł), a potem po zawarciu Aneksu spłacili 31 002,51 CHF do 28 lutego 2018 r. Gdyby uznać bezskuteczność klauzul indeksacyjnych to należałoby przyjąć, że powodowie wskutek ich zastosowania nadpłacili do tej daty 64 455,75 zł.

Pismem z 26 marca 2018 r. pełnomocnik powodów wezwał bank do zwrotu na ich rzecz w terminie 7 dni od otrzymania wezwania kwot 54 150,03 zł i 31 031,51 CHF względnie kwoty 64 994,72 zł z powołaniem się na zawyżenie pobranej od nich kwoty z powodu bezskuteczności klauzul indeksacyjnych. Bank odmówił zapłaty, Sąd uznał klauzule indeksacyjne zawarte w Umowie za nieważne z powodu ich sprzeczności z art. 353¹ k.c. Uznając, że Umowa nie zostałaby zawarta bez tych klauzul i nie może być bez nich utrzymana, co powoduje jej nieważność w całości. Mimo takiej konstatacji sąd dodatkowo poddał klauzule indeksacyjne kontroli pod względem ich abuzywności i ocenił, że wobec braku ich indywidualnego uzgodnienia z powodami, rażącego naruszenia w nich w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami interesów powodów jako konsumentów wskutek przyznania w nich bankowi uprawnienia do jednostronnego określania kursu CHF względem PLN, stanowią one postanowienia niedozwolone, co również doprowadziło go do wniosku o niemożności utrzymania Umowy. Przy tych założeniach Sąd uznał jednak za niezasadne żądanie powodów zwrotu im przez bank spełnionych przez nich świadczeń, powołując się na fakt, że w sytuacji, w której wartość wypłaconego kredytu (258 048 zł) przewyższa wartość świadczeń powodów objętych pozwem (169 738,27 zł) nie można przyjąć, że pozwany bank pozostaje wzbogacony.

Apelację od wyroku z 21 października 2020 r. wnieśli powodowie. Wyrokiem z 21 lutego 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego banku na rzecz powodów kwoty 54 150,03 zł i 31 002,51 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty i oddalił apelację w pozostałym zakresie. Sąd drugiej instancji odrzucając tzw. teorię salda przyjętą przez sąd pierwszej instancji i podtrzymując stanowisko o nieważności Umowy wskutek odpadnięcia abuzywnych klauzul

indeksacyjnych i stosując tzw. teorię dwóch kondycji przyjął, że roszczenia powodów o zapłatę obu kwot dochodzonych pozwem wraz z odsetkami są zasadne.

Skargę kasacyjną od wyroku z 21 lutego 2022 r. wywiódł pozwany bank, zaskarżając go w części uwzględniającej apelację powodów, Zarzucając naruszenie art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. w związku z art. 4 ust. 2 i z art. 3 ust. dyrektywy 93/13 (w kilku wariantach) oraz art. 189 k.p.c. i art. 481 §1 w związku z art. 455 k.c. wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący starał się podważyć w zarzutach kasacyjnych stanowisko, że klauzule indeksacyjne przyznające jednej ze stron umowy kredytu uprawnienie do samodzielnego decydowania o kursach waluty indeksacji mają charakter abuzywny, i że bez nich kwestionowana umowa kredytu nie może być utrzymana. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje jednak stanowisko, że nie jest możliwe utrzymanie umowy kredytowej takiej jak umowa zawarta w rozpatrywanej sprawie, w razie stwierdzenia abuzywności jej postanowień kształtujących mechanizm indeksacji świadczenia kursem waluty obcej (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., II CSK 282/18, nie publ. i z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22, nie publ. oraz z 6 czerwca 2023 r., II CSKP 950/22, nie publ. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie stanowisko to podziela. Gdy chodzi o kwestię abuzywności klauzul umownych rozpatrywanych w niniejszej sprawie, to odnośne zarzuty kasacyjne są bezzasadne, albowiem Sąd obu instancji wyczerpująco, rzetelnie i w pełni przekonująco wykazały, że przedmiotowe klauzule mają charakter niedozwolony, a Sąd Najwyższy podziela tę ocenę. Nie mógł także odnieść skutku zarzut naruszenia art. 189 k.p.c., gdyż w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalone jest już stanowisko, że dopuszczalne jest wystąpienie z żądaniem ustalenia nieistnienia stosunku kredytu ze względu na nieważność umowy kredytu, nawet jeżeli stronie przysługuje roszczenie o zwrot świadczeń spełnionych na podstawie tej umowy (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 2025 r., II CSKP 475/23,

nie publ. i powołane tam dalsze orzecznictwo), a Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela to stanowisko. Niezasadne było ponadto twierdzenie skarżącego o naruszeniu art. 481 § 1 w związku z art. 455 k.c., gdyż stanowisko sądu drugiej instancji, że odsetki należały się powodom od chwili wezwania przez nich pozwanego do zwrotu spełnionych świadczeń jest w ocenie Sądu Najwyższego prawidłowe.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ oraz art. 98 § 1 i art.108 § 1 w związku z art. art. 398²¹ i z art. 391 §1 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Marta Romańska

Karol Weitz

Roman Trzaskowski

[SOP]